

Azərbaycan milli təhsilinin ali məqsədi milli ruhu kamil vətəndaşlar yetişdirmekdir. Sözdə bu, aydın, konkret iş programıdır, amma eməldə, pedaqoji praktikada tədris prosesinin bütün üsul və formalarını ehəto edən həm yaşın, həm də son hədəfdidir. Ona görə təhsil müəssisələrinə keçirilən hər bir dərsin həm məzmununda, həm formasında, həm də mütəşəkkil xüsusiyyətlərində hər şeydən əvvəl, milli ruh, milli mühit öz əksini tapmalıdır.

Milli ruh özündəkin, vətən-pərvərliyin, qədirbilenliyin, sədəqətin, xeyrxağlığın, humanizmin, iradənin və digər mənəvi keyfiyyətlərin nəticəsi kimi formalıdır. Milli ruh nedir? Mənim üçün bir müəllim kimi bu, ilk növbədə, konkret şəxsiyyətin bütün varlığında yaşatdığı dəyerləre bağlılılıdır. Həm də bu bağlılıq bir biliq deyil və ancaq bilikdən de doğan amil deyil. Bəlkə ondan da qat-qat yüksək olan mənəvi-emosional bağlılılıdır. Təsadüfi deyil ki, həm müsləmən ailəməndə, həm el dəyerlərimizdə neyi isə sidqə is-təmək, ürkədən sevmək anlayışları vardır. Bu anlayışlar insanın mənəvi və maddi bağlılıqlarını bilikdən çox ali keyfiyyət kimi üzə çıxarırlar. Bizim klassik ədebiyyatda emosional bağlılıq, yeni, sevgi, eşq hemişa bilikdən yüksək tutulur. Cənubi bilik və məntiq-lə sevmək və bağlanmaq olmaz, eger olsa da, bu bağlılıq və istək tam etibarla ola bilmez. Nə Vətən-nizimi, nə de ailəməni heç bir halda bilik sayəsində sevmirik, daxili dünyamızın, emosional meni-mizin ayrılmaz və təhtəşür tər-kibi kimi sevirik.

Ruh həm dinin, həm də elmin ən qədim, mürrekəb və mübahisəli anlayışdır. Onu inkar edənlər de vardır. Mənim üçün şübhəsiz ki, yüksək insan adını daşıyanların hamisinin ruhu gerçək olaraq vardır və onları şəxsiyyət kimi ucaldan, yüksəldən de məhz ruhlardır. Bu ruh insanın ayrılmaz keyfiyyətidir, onun yad-dasının, daxili dünyasının cəmidi, mənzidini, onun diriliyidir.

Ona görə müəllim üçün təhsil əslinde, ruhun tərbiyəsidir, bu ruhun tərkibi olan yaddaşatıma prosesidir. Müasir müəllim isə sidqlik təriyecisi deyil, amma buna həmişə can atmalıdır və bil-məlidir ki, sidqə və ürkəle bağlı olduğunu dəyərlər de öncə beynimizə bilik kimi daxil olur. Bilik-lə tərbiya müəlliminə isə məqsədidir. Müəllim peşəsi həm də ona görə ucadır ki, birinci sinif-dən öyrətdiyi biliklərin bir qismi addım-addım sidqlik sevgisine və bağlılığına çevrilir. Təhsilde az işlənən terminlər desək, yarım instinkt və instinktə oksar bir keyfiyyətə döñür. Instinkt dəyi-miz de biliklərin qan yaddaşına keçmə prosesinin nəticəsidir.

Təhsil camiyətdə insanın for-malaşdırın sosial təsisatdır və onun insan heyatındaki rolü bilik və tərbiyelər qazanmaqdən qat-qat genişdir. Yalnız cahillər güm-man edə biler ki, bazarda nəsa-satmaq, orta bir dolanış üçün təhsil lazımlı deyil. Bu, təhlükeli düşüncə tərzdirdir, kütłevi bədvi-lilikdər, son iki ilde xalqın qazandığı dəyerləri inkar edən və gözdən salan psixologiadır. Təhsili gözden salmaq - sabahımızı gözden salmaqdır, sabahi düşünmeden yaşamaq, milli də-yerlərimizə biganelikdər, onlarsız özümüz iddiyasından, bioloji çağırışlar qarsısında təsil olmaqdır. Əslində, Azərbaycan xalqı öz təhsili ilə tərəqqi tapıb, müasir bələd-bələdli və bəzəcəmərliq, təhsilin tərbiyətindən, qazandığı dəyerləri inkar edən və gözdən salan psixologiadır. Təhsili gözden salmaq - sabahımızı gözden salmaqdır, sabahi düşünmeden yaşamaq, milli də-yerlərimizə biganelikdər, onlarsız özümüz iddiyasından, bioloji çağırışlar qarsısında təsil olmaqdır. Əslində, Azərbaycan xalqı öz təhsili ilə tərəqqi tapıb, müasir bələd-bələdli və bəzəcəmərliq, təhsilin tərbiyətindən, qazandığı dəyerləri inkar edən və gözdən salan psixologiadır.

Mən böyük və qabaqcıl Qərb sivilizasiyasına qarşı deyilim. Bu sivilizasiya beşəriyyətin nailiyyətidir və ondan həmişə yarınmaliyi, ona həmişə ehtiyacımız olacaqdır. Təhlükeli olan bütün yaxınlarımızın undub başqa bir sivilizasiyaya, başqa cür insanlara çevrilmək illüziyalarıdır. Hələ qədimlərdən atalarımız deyib: əslini danan namərd olur. Ardını isə peygəmbərimiz deyib: her şey əslinə döner. Hami ingilis olmaq isteyir. Bəs ingilis na edir? O, bütün ömrünə gənəliyi olan ölkələrde yaşayır. Amma bayramda və ölmək vaxtı gələndə, öz vətən-ninə qayıdır. Cənubi insan sevincini və kədərinin əslini onun doğuluğu besikdə əsl olur, belkə ona görə atalar deyib ki, gəzməye qərib ölkə, ölməye Vətən yaxşı...

Polemik görünse de, mən da-ha bir misal çəkmək istərdim. Bu, ABŞ-da terrorist kimi mühakime edilən çəçen əsili Sarnayev qardaşlarının taleyi ilə bağlıdır. Onlar amerikalı olmaq istədilər və bunun məməkünlüyü inandılar. Amma hər ikisi mehv oldu. Nə sebəb? Amerika məhkəməsi və cəmiyyətə bəzən təhsilin aşağılanması ovqatları həm de onun keyfiyyətinin sağlı düşməsindən qaynaqlanır. Görünür, bizim təhsilin öyrətdikəri bəzən insanların kifayət qədər karına gelmir. Bunu sabəbləri bəzədən çox danişmaq olar, amma təhsildəki itkile-rimizə heç nə ilə bərət qazandırmaz olmaz. Cənubi ölkəmizin, balalarımızın sabahı bizim üçün əsas dəyerdir, ancaq sabahımızın hissəsi getirən dəyerlər mühitidir. Bu mühi-tin özüllüyünün onun milliliyi və ruha ayırmaz bağlılığındadır. Bu bağlılıq birleşdiricidir, vəhdət və milli həmçəliklərdir. Təsadüfi deyil ki, ingilis Krallığında, Çin-de, Yaponiyada, İspaniyada və s. ənənə və dəyerləri göz bebeyi kimi qoruyurlar. Bu, elə birliyi və həyat gücünü qorumaq deməkdir. Bunun əksi olan bir misal da çəkmək olar: iyirmi beş il əvvəl Rusiyada milli dəyerlərə həqiqətən baxanlar hakimiyətə getirildi. Nəticəsiz isə faciə oldu: təhsilə, iqtiadıyyatda, mədəniyyətdə tərəqqi dayandı və dö-vletin tam dağılması təhlükəsi realliga çevrildi. Cənubi esil-nəca-

Burada bizim zəif cəhətlərimiz və problemlərimiz çıxdır.

Onları aradan qaldırmagın əsas yolu təhsilə məlli dəyerlərin və mentalitetin, milli ruhun peşəkarlığı daha yaxşı tədrisidir. Təhsilin əsas hədəfləri de budur: qarşıya çıxan problemləri müzakirə etmek, təcrübəleri öyrənmək, dəyerlərimiz tədrisini və mənimşənilmesini yükseltmek üçün yollar, istiqamətlər axtarmaq. Fikrimiz, bu yolların en başlıcası məktəbdən, daha doğrusu, təhsilin ibtidai mərhəlesindən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.

Ona görə mən ilk növbədə sı-nif müəllimim usaqlarda milli ruhun tərbiyəsində rolü, yeri haqqında danişmaq istəyirəm. Bu yer, illi növbədə, bizim yad-dışımızda, ilk müəllimimiz haqqında xatirelərimizdir. Həm də tekce xatire yox, həyatımızda təhsilin yeri və mahiyyəti mən-sindən unudulmadır. Yəzib oxumağı öyrənmək insan üçün ikinci bir dünyadan və mənbədir. Həm də təkərəz, tərbiyəmizdən keçir. Atalar yaxşı deyib: uşaqla rəbiye, tərbiye almanın. Yeni, dəyerlərimiz təlqin ediləsini, onlara hörmətə yanaşmasını na qəder təz başlaşaq, nöticədə o qəder yaxşı olar.